

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 15.02.2024 r.

Znak: WZPS-3.431.6.3.2023.PM

**Pan
Mariusz Major
Kierownik
Ośrodka Pomocy, Readaptacji
i Terapii dla bezdomnych
w Świnoujściu
prowadzonego przez
Fundację Instytut św. Brata Alberta
w Świnoujściu**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹ i rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej² zespół inspektorów Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie przeprowadził w dniach 4-5 grudnia 2023 r. kontrolę kompleksową w schronisku dla osób bezdomnych Ośrodek Pomocy, Readaptacji i Terapii dla bezdomnych w Świnoujściu. W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym bez zastrzeżeń w dniu 30 stycznia 2024 r., przedstawiam Panu wystąpienie pokontrolne.

Działalność Ośrodka Pomocy, Readaptacji i Terapii dla bezdomnych w Świnoujściu w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami³.

Placówka Ośrodek Pomocy, Readaptacji i Terapii dla bezdomnych w Świnoujściu mieści się przy ul. Karsiborskiej 7 i wchodzi w strukturę Fundacji Instytut św. Brata Alberta w Świnoujściu. Fundacja prowadzi również Ośrodek w Gryficach i działa na podstawie Statutu, zgodnie z którym jej celem są m.in.: niesienie pomocy osobom i rodzinom, w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, długotrwałej choroby, alkoholizmu, narkomanii, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz resocjalizacja więźniów odbywających kary pozbawienia wolności. Organizację, zasady funkcjonowania jednostki, podstawowe prawa osób korzystających

¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901)

² Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285)

³ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna

z usług placówki, obowiązki osób korzystających, przepisy porządkowe oraz kary porządkowe określa Regulamin Pobytu w Ośrodkach Pomocy, Readaptacji i Terapii Fundacji Instytut św. Brata Alberta. Zgodnie z Regulaminem w Ośrodku „*udziela się schronienia osobom bezdomnym [...], zdolnym do samoobsługi, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób przebywających w placówce*”.

Od 1 stycznia 2021 r. Placówką kieruje kierownik – Pan Mariusz Major (poprzednie nazwisko). Placówka przeznaczona jest dla 34 mężczyzn. Na dzień kontroli w Ośrodku przebywało 28 osób, w tym 17 skierowanych przez gminy na podstawie decyzji administracyjnej. Decyzje administracyjne oraz kontrakty socjalne były w posiadaniu mieszkańców Schroniska. Kierownik jednostki nie dysponował w/w dokumentami. W Schronisku nie prowadzono indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności. Dokumenty dotyczące odpłatności za pobyt w placówce znajdowały się w siedzibie Fundacji.

Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. W wyniku analizy akt osobowych ustalono, że kierownik nie posiada specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej, a zatem nie spełnia wymogów do kierowania jednostką, co stanowi naruszenie przepisów ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 48a ust. 2g pkt 1 ustawy „*do wykonywania czynności w zakresie usług świadczonych w schronisku dla osób bezdomnych zatrudnia się pracowników socjalnych*”. Na dzień kontroli w schronisku nie było zatrudnionej osoby na tym stanowisku, co stanowi naruszenie przepisów ustawy.

Wymagania kwalifikacyjne opiekunów w schronisku określa art. 48a ust. 2g pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, który wskazuje, że do wykonywania czynności w zakresie usług świadczonych w schronisku dla osób bezdomnych zatrudnia się opiekunów posiadających:

- a) wykształcenie zasadnicze branżowe lub zasadnicze zawodowe, co najmniej roczne doświadczenie w pracy z osobami bezdomnymi oraz ukończone szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy lub
- b) wykształcenie co najmniej średnie lub średnie branżowe oraz ukończone szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy.

Ustalono, że na dzień kontroli w Schronisku zatrudnionych na umowę wolontariacką było 3 opiekunów (w tym kierownik jednostki). Osoby te posiadały wymagane wykształcenie oraz doświadczenie w pracy z osobami bezdomnymi. Dwie osoby nie ukończyły szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy, co jest niezgodne z przepisami ustawy.

Schronisko świadczy usługi przez cały rok, przez 7 dni w tygodniu. Mieszkańcy schroniska mają zapewnioną możliwość:

- całodobowego przebywania w schronisku, gdzie zapewnione jest miejsce do spania w ogrzewanym pomieszczeniu,
- spożycia posiłku oraz dostępu do pomieszczenia kuchennego umożliwiającego samodzielne przygotowanie posiłku i gorącego napoju,
- korzystania z prysznicy, prania i suszenia odzieży,
- wymiany odzieży,
- dostępu do informacji o dostępnych formach pomocy, a w razie potrzeby pomoc w jej zorganizowaniu,
- korzystania z usług aktywizacyjnych ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności społecznej.

Na podstawie przeprowadzonych oględzin budynku ustalono, że w Schronisku znajduje się 18 pomieszczeń mieszkalnych. Na dzień kontroli w placówce przebywało łącznie 28 osób. Pomieszczenia mieszkalne mają co najmniej 1 okno, zapewniony jest swobodny dostęp do szaf oraz łóżek wyposażonych w materac i komplet pościeli (tj. poduszkę, koc, prześcieradło i pokrycie na kołdrę).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni⁴ powierzchnia przypadająca na osobę w pomieszczeniu mieszkalnym nie może być mniejsza niż 4 m²/osobę (w pomieszczeniach z łózkami piętrowymi nie mniejsza niż 3 m²/osobę). W wyniku oględzin stwierdzono, że w 8 pomieszczeniach mieszkalnych jest łącznie 35 miejsc, a więc o 1 więcej niż ogólna liczba miejsc zadeklarowana przez Fundację.

Schronisko zostało wyposażone w 5 misek ustępowych, czyli o 3 więcej niż wymagany minimalny standard. Zgodnie z rozporządzeniem w schronisku powinien znajdować się 1 pisuar dla 20 mężczyzn, 1 urządzenie natryskowe dla 15 osób oraz 1 umywalka dla 5 osób. Podczas oględzin obiektu stwierdzono, że placówka nie posiada pisuarów, a liczba urządzeń natryskowych i umywalk nie spełnia wymogów rozporządzenia. Należy wskazać, że brak pisuarów stanowi naruszenie wytycznych rozporządzenia, jednak nie powodował istotnych zakłóceń w funkcjonowaniu jednostki oraz nie miał znaczącego wpływu na mieszkańców placówki z uwagi na zapewnienie dostępu do wystarczającej liczby misek ustępowych.

W budynku Schroniska znajdują się wymagane przez standard pomieszczenia ogólnego przeznaczenia.

W okresie objętym kontrolą Fundacja Instytut św. Brata Alberta w Świnoujściu wykazała 24 umowy podpisane z gminami dotyczące zapewniania tymczasowego schronienia osobom bezdomnym, z tego 21 dotyczyło gmin z województwa zachodniopomorskiego. Tylko w przypadku 17 gmin, które zawarły umowy z Fundacją określono ilość miejsc jaką zobowiązuje się zapewnić schronisko dla osób bezdomnych skierowanych z danej gminy. Stwarza to niebezpieczeństwo braku możliwości zapewnienia schronienia dla wszystkich osób bezdomnych skierowanych przez gminy, biorąc pod uwagę określoną liczbę miejsc w Schronisku.

Należy wskazać, że prawie wszystkie umowy zawarte pomiędzy gminami a Fundacją wskazywały zapewnienie miejsca schronienia w Ośrodku Pomocy, Readaptacji i Terapii w Świnoujściu i Ośrodku Pomocy, Readaptacji i Terapii w Gryficach bez szczegółowego określenia, do którego schroniska gmina będzie kierowała osobę bezdomną.

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości, w tym niedostosowanie kontrolowanej placówki do minimalnych standardów określonych rozporządzeniem, spowodowane były niedostateczną znajomością przepisów prawa, co miało nieznaczący wpływ na funkcjonowanie Schroniska. Odpowiedzialność za stwierdzone nieprawidłowości ponosi kierownik kontrolowanej jednostki.

⁴ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni (Dz. U. z 2018 r. poz. 896)

W związku z powyższym na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

zalecam

jako zalecenia znaczące w obszarze zatrudnienia:

- zatrudnić pracownika socjalnego zgodnie z art. 48a ust. 2g pkt 1 ustawy o pomocy społecznej,
- przeszkolić opiekunów z zakresu udzielania pierwszej pomocy, by spełniali wymogi określone w art. 48a ust. 2g pkt 2 w/w ustawy,
- uzupełnić kwalifikacje kierownika schroniska dla osób bezdomnych Ośrodek Pomocy, Readaptacji i Terapii w Świnoujściu poprzez ukończenie szkolenia z zakresu specjalizacji z organizacji pomocy społecznej, zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej,

jako zalecenia znaczące w obszarze standardu obiektu:

- dostosować liczbę umywalek oraz urządzeń natryskowych do wytycznych rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ws. minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni,

jako zalecenia zwykłe w obszarze standardu obiektu:

- wyposażyć placówkę w pisuary zgodnie z w/w rozporządzeniem.

Ponadto wskazuje się na potrzebę dookreślenia w dokumentach organizacyjnych schroniska, liczby miejsc dla osób bezdomnych w kontrolowanej placówce.

Zgodnie art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie realizacji powyższych zaleceń.

.....

Właściwe podpisy na oryginale

Do wiadomości:

- Pan Leszek Podolecki – Prezes Zarządu Fundacji Instytut św. Brata Alberta w Świnoujściu